

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

१. **नेपाल सरकारका आर्थिक, मौद्रिक र वित्त व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिहरु र त्यसको कार्यान्वयन**
 - १.१. नेपालको अर्थतन्त्रको बनावट, कुल ग्राहस्थ उत्पादन सम्बन्धी पक्षहरु
 - १.२. आर्थिक, मौद्रिक तथा वित्त नीतिहरु
 - १.३. आन्तरिक तथा वाह्य स्रोत परिचालन वैदेशिक व्यवस्था
 - १.४. वित्तीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन व्यवस्था
 - १.५. नेपालमा संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको आर्थिक कार्य प्रणाली सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था
२. **नीति, योजना, कार्यक्रम तथा बजेट प्रणाली र नेपालमा यसको प्रयोग**
 - २.१. नीति, योजना, कार्यक्रम तथा बजेट प्रणालीका विविध पक्षहरु
 - २.२. बजेटका सिद्धान्त र बजेटका विविध प्रकार
 - २.३. सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापनका अवयवहरु र नवीन प्रयोगहरु
 - २.४. नेपालमा खातासूची (Charts of Accounts) प्रणालीको आवश्यकता तथा सरकारी वित्तीय तथ्यांक सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय आवश्यकताको उपलब्धी
 - २.५. तीनैतहका सरकारको आर्थिक कार्यप्रणाली र राजस्व, अनुदान तथा रोयल्टी बाँडफाँड सम्बन्धी तहगत प्रवाह तथा संघ र प्रदेशबाट हुने अनुदान हस्तान्तरण सम्बन्धी व्यवस्था
 - २.६. तीनै तहको सरकारको बजेट निर्माण तथा बजेट सम्बन्धी खर्च मापदण्ड (Norms) तयारी र प्रयोगको अवस्था
 - २.७. बजेट तथा आयोजना अनुगमन तथा मूल्यांकनको प्रावधान र अनुगमन संयन्त्रको भूमिका
३. **लेखा प्रणाली, लेखापरीक्षण तथा वित्तीय जवाफदेहीता र नेपालमा यसको प्रयोग**
 - ३.१. लेखा प्रणाली : अर्थ, आवश्यकता, महत्व, आर्थिक कारोवारको विश्लेषण, लेखांकनका चरणहरु
 - ३.२. नेपाल सरकारको लेखा प्रणाली
 - ३.३. सार्वजनिक क्षेत्रमा प्रयोग गरिने लेखा प्रणाली: नगदमा आधारित लेखा प्रणाली, प्रोदभावी लेखा प्रणाली, प्रतिबद्धता लेखा प्रणाली, कोष लेखा प्रणाली तथा बजेट लेखा प्रणाली अर्थ आवश्यकता र उपयोगको अवस्था
 - ३.४. वित्तीय, लागत तथा व्यवस्थापकीय लेखा प्रणालीको आवश्यकता, महत्व, उपादेयता : उत्तरदायित्व लेखा प्रणाली (Responsibility Accounting) को अवयव, आवश्यकता र परिणाममुखी व्यवस्थापन प्रणाली
 - ३.५. लेखांकन तथा प्रतिवेदन सम्बन्धी लेखा ढाँचाका महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट स्वीकृत फारामहरु
 - ३.६. लेखा परीक्षणको अर्थ, आवश्यकता, महत्व, आधारभूत सिद्धान्त र प्रकार
 - ३.७. लेखापरीक्षण सम्बन्धी संवैधानिक एवं कानूनी आधारहरु
 - ३.८. आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण
 - ३.९. नेपालमा व्यवस्थापकीय, Concurrent, Risk Base, कार्यमूलक लेखापरीक्षणको महत्व, प्रयोग र कार्यान्वयनको अवस्था
 - ३.१०. वित्तीय जोखिम (Fiduciary Risk) तथा आर्थिक अनुशासनको सन्दर्भमा लेखापरीक्षणको भूमिका, हालसम्मको प्रवृत्ति र कार्यान्वयन समिक्षा
 - ३.११. आर्थिक उत्तरदायित्व परीक्षणका आन्तरिक र वाह्य निकायहरु तथा कार्यान्वयन अवस्था
 - ३.१२. बेरुजुको प्रकार, प्रवृत्ति र वित्तीय व्यवस्थापनको समग्र पक्षको कार्यान्वयन अवस्था तथा सुधारका उपायहरु
 - ३.१३. लेखापरीक्षण तथा सार्वजनिक सुनवाई, सामाजिक तथा जनलेखापरीक्षण (Social and Public Audit) को सम्बन्ध र आवश्यकता

लोक सेवा आयोग

नेपाल प्रशासन सेवा, लेखा समूह, राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

- ३.१४. सार्वजनिक खर्च तथा वित्तीय उत्तरदायित्व (Public Expenditure and Financial Accountability-PEFA) सम्बन्धी परिसूचकहरू सम्बन्धी सामान्य ज्ञान तथा हालसम्म भएको पेफा मूल्यांकन प्रतिवेदन, मूल्यांकन गर्ने तरिका सम्बन्धी ज्ञान
- ३.१५. नेपालमा आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विविध पक्षहरू
 - ३.१५.१. नेपाल सरकारको आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी कार्यको जिम्मेवारी र जवाफदेहीता पालना तथा प्रचलन (Compliance and Enforcement) सम्बन्धी व्यवस्था
 - ३.१५.२. नेपालको आर्थिक प्रशासनसँग सम्बन्धित संगठनात्मक तथा संस्थागत संरचना र निकायहरूको भूमिका तथा हालको कार्यान्वयन स्थिति
 - ३.१५.३. नेपालको सार्वजनिक खरिद प्रणाली र यसको वर्तमान अवस्था

४. वैदेशिक सहायतामा संचालित आयोजनाको वित्तीय व्यवस्थापनसम्बन्धी व्यवस्था

- ४.१. वैदेशिक सहायता (ऋण तथा अनुदान) मा संचालित कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको कार्यक्रम तथा क्रियाकलाप निर्धारण तथा तर्जुमा प्रकृया
- ४.२. कार्यक्रम तथा आयोजनामा वैदेशिक सहायता प्राप्त गर्ने चरणहरू तथा कार्यान्वयन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने पक्ष र वैदेशिक सहायताको प्रकार, भुक्तानी, लेखांकन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्ने प्रावधानहरू
- ४.३. वैदेशिक सहायताका आयोजनाहरूमा कोषपूर्ति कोष (Imprest Fund) तथा डेजीगनेटेड कोष (Designated Fund), सोधभर्ना तथा कोषपूर्ति (Reimbursement and Replenishment), शोधन भौचर (Disbursement Voucher) सम्बन्धी प्रावधान, आवश्यकता, परिचालन र नेपालमा यसको कार्यान्वयनको अवस्था
- ४.४. वैदेशिक सहायता प्रदान गर्ने द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय (Bilateral and Multilateral) अन्तर्राष्ट्रिय विकास तथा वित्तीय र द्विपक्षीय संस्थाहरू - विश्व बैंक, एशियाली विकास बैंक, युरोपियन यूनियन, अमेरिकी सहयोग नियोग, जापान, अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्था र अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको वैदेशिक सहयोग सम्बन्धी भूमिका र कार्यान्वयन स्थिति

५. लेखामान तथा नेपालमा सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान सम्बन्धी व्यवस्था र नेपालको वित्तीय व्यवस्थापनमा विधुतीय सूचना प्रणालीको प्रयोग तथा कार्यान्वयनको अवस्था

- ५.१. लेखामानको अर्थ आवश्यकता महत्व र उपादेयता
- ५.२. नेपाल लेखामान (Nepal Accounting Standard-NAS)
- ५.३. नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (Nepal Public Sector Accounting Standard-NPSAS)
- ५.४. नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन प्रणाली (Nepal Financial Reporting System- NFRS)
- ५.५. नेपाल लेखापरीक्षणमान (Nepal Auditing Standard-NAS)
- ५.६. लेखामान तथा लेखापरीक्षणमानको सन्दर्भमा नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्टस् संस्था, नेपाल लेखामान बोर्ड, अर्थ मन्त्रालय, महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको भूमिका
- ५.७. नेपालमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका राजस्व, अनुदान, बजेट तर्जुमा, निकासा, प्रतिवेदनमा सूचना प्रविधिको प्रयोग, चुनौती र सुधारका क्षेत्रहरू